

Suur-Tapa haldusreformiprotsess saab täistuurid

Tapa linnas, Saksi vallas, Lehtse vallas ja Kadrina valla Ridakülas 14.–21. oktoober toimuv rahvaküsitlus omavalitsuste liitumise osas on viimastel nädalatel olnud pidevalt maakonnalehtede teemaks. Teravalt on tõstatatud küsimus, miks ei küsita selle rahvaküsitluse raames inimeste maakondliku eelistust? Teravamad kriitikud on võrrelnud praegust rahvalt maakondliku kuuluvuse küsimata jätmist Lihula sündmustega, kus valitsus ei arvestanud rahvaga.

Ühiskomisjoni esimehena võin kinnitada, et meie komisjonile on rahva arvamus äärmiselt tähtis. Praegusel juhul küsitakse näiteks Lehtse valla Jäned piirkonna elanikel kolm küsimust: 1. Lehtse vald tervikuna, Tapa linn, Saksi vald ja Kadrina valla Ridaküla küla liituvad. 2. Lehtse vald jätkab olemasoleval kujul. 3. Jäned piirkond (Jäned, Raudla, Läpi, Kõrveküla, Patika külad) liitub Aegviidu vallaga.

See on äärmiselt raske valik. Samas võib kindlalt väita, et kui oleksime nendele küsitakse liitunud veel küsimuse, kas uus omavalitsus peaks kuuluma Lääne-Virumaale, Harjumaale või Järvamaale, oleks sündinud

emotsioonist kantud otsus.

Maakondliku kuuluvust ei saa ega tohi otsustada lähtudes emotsioonidest. Seadusest tulenevalt on maakondliku kuuluvuse otsustamine Vabariigi Valitsuse pädevuses. Siseministeeriumil ei ole aga siiani samuti ühest seisukohast maakondliku kuuluvuse lahendamiseks. Kindlasti tuleb vastu seista seisukohale, et maakondliku kuuluvuse otsustamine on ainult liituvate omavalitsuste probleem, kuna see läheb vastuollu seadusega. Ühiskomisjoni töös osalevad intensiivselt ka Lääne-Viru maavanem Urmas Tamm ja Järva maavanem Üllar Vahtramäe. Maavanemad teevad koostööd, et viia Tapa piirkonnas läbi uuring maakondliku kuuluvuse osas. See põhineb riigi tasemel toimivald halduskorralduse muutmisel ja praktilistel kaalutlustel. Uuring peab andma rahvale aluse maakondliku kuuluvuse otsustamiseks.

Järgmisest nädalast algavad liituvates omavalitsustes rahvakoosolekud. Seal on õige koht küsimaks, kuidas hakkab olema korraldatud tulevases omavalitsuses teenuste kättesaadavus. Mis muutub paremaks? Äkki läheb halvemaks? Rahvaküsitlus ise toimub

Integratsiooni käsitleva telesaate Dilemma salvestusel Tapa raamatukogus räägiti palju piirkonna haldusreformist. Vestlusringis olid Elmu Koppelman, Svetlana Grebentsuk, Alari Kirt ja Kuno Rooba. Saade on ETV eetris 14. oktoobril kell 18.15.

Foto Heiki Vuntus

nädala jooksul. Otsustamiseks ja tekkinud küsimustele vastuse leidmiseks peaks seega piisavalt aega olema. Olen planeerinud

rahvaküsitluse toimumise nädalal igal tööpäeval tunda aega (kell 8–9), et vastata piirkonna elanike küsimustele. Kellel küsimusi, tul-

ge linnavalitsusest läbi, ootame teid oma kabinetis!

Kuno Rooba, linnapea

7. oktoobril kell 18 Tapa kultuurikojas

Rahvakoosolek teemal

"Tapa piirkonna haldusreform ja rahvaküsitlus"

Osalevad

Algur Kaerma, Tapa linnavolikogu esimees

Kuno Rooba, Tapa linnapea

Toomas Kaukvere, Lehtse vallavolikogu esimees

Alari Kirt, Lehtse vallavanem

Arvi Palmsalu, Saksi vallavanem

Urmas Tamm, Lääne-Viru maavanem

Tiina Viilu, Lääne-Viru maavalitsuse juhtiv spetsialist

Üllar Vahtramäe, Järva maavanem

Tähve Milt, Järva asemaavanem

Jaan Stern, Kadrina vallavolikogu esimees

Teet Koitjärv, Kadrina vallavalitsuse liige

NB! Ridaküla elanike koosolekust osavõtu kindlustab transpordiga Kadrina vallavalitsus

Ootame rohket osavõttu!

Kohtumine Prints Edwardiga

12.–17. septembrini toimus Karjalas Petrozavodskis rahvusvaheline Award-programmi laager.

Eestist sõitis sinna neli noort, kaks Tallinnast ja kaks Tapalt. Teekonda alustasime 12. septembri hommikul Tallinna bussijaamast, kust väljus liinibuss Sankt-Peterburgi poole. Sinna jõudnud, sõitsime metrooga linna teises otsas asuvasse raudteesta. Metroosõit oli meile uus kogemus. Seal istusime rongi ja meid lahutas Petrozavodskist vaid seitse tundi sõitu. Rongi vastu oli tulnud bussijuht Jura, kes meid ohutult sõidutas sanatooriumisse, kus veetsime ülejäänud nädala.

Järgmisel hommikul jaotati meid viide gruppi ja saadeti miilitsa eskortiga metsa. Seal läbisime tutvustuseks seiklusraja, mis hõlmas ka kummiparvega mägiõõ vahustes voogudes sõitmist. Peale väikest hingetõmbepausi tutvustati meile Petrozavodski kesklinna. Kuna eelmine linnapea oli kiindunud purskkaevudesse, leidsid neid kõikjal. Võib julgelt tõdeda, et sügisene Petrozavodsk oli imekaunis – li-

saks purskkaevudele oli seal ka väga palju parke, kus tudengid peale loenguid aega veetsid.

Teise päeva veetsime tehes etevallmistusi Walesi prints Edwardi saabumiseks. Ja kolmandal päeval ta tuligi.

Hommik algas lauluviisi saatel metsa sõites, kus näitasime printsile ja Vene delegatsioonile oma seiklemise osavust, läbides tuttava takistusraja, kuid seekord tunduvalt efektiivsemalt. Juba mõni tund hiljem istusime pidulike õhtukleitides Petrozavodski rahvusteatri. Kuigi õhtu oli enamjaolt korraldatud printsiauks, tundisime meiega end tõeliselt staaridena. Saime imekaunid nimelised kutsed ning meie saabumist jälgis veerand Petrozavodski elanikest. Julgeoleku tagamiseks suleti liiklus ja kesklinn oli miilitsatest tulvil. Selle õhtu võime küll üheks elu meelde jäävaks lugeda, sest saime isiklikult prints Edwardiga vestelda. Jutuajamise võime lugeda edukaks, sest kui kõik läheb plaanipärasel, on meil võimalus printsiga taas kohtuda umbes aasta pärast Hong-

kongis.

Neljandal päeval oli meil vaba aega linnas jalutamiseks. Pärastlõunal tutvusime Soome ja Venemaa rahvuskultuuriga ning õhtu lõpetasime meeleto diskoga.

Viimane päev algas intervjuude andmisega erinevatele telekanalitele. Peale seda aadressisime ette näidendid teemal "Suured juhid läbi sajandite" ja õppisime selgks venekeelse Awardi hümni. Nii hakkaski meie laager lõpule jõudma.

Esitamine näidendi, tegime toimumust kokkuvõtte ja lõbus-tasime venelasi laval eesti keelt rääkides. Vahetati aadresse ja telefoninumbreid, tehti viimaseid ühispilete ja juba tuligi laia naer-ratusega Jura, et meie kohvrid bussi kanda.

Järgneva öö veetsime rongis tagasi Peterburi poole liikudes. Kordus jällegi metroosõit bussijaama. Paari tunni pärast istusime juba armsasse Eestisse suunduvasse bussi ja alustasime teed läbi sajase Neevalinna.

Sirle Trestip,

Koolinoored käisid C. R. Jakobsoni talumuuseumis

Integratsiooni Sihtasutuse Haridusprogrammide Keskuse rahastatud projekti „Sõbraks läbi eakohase tegevuse“ raames käisid Tapa koolinoored 18. septembril Kurgjal. Pärnu jõe kaldal Kurgjal asub C. R. Jakobsoni (26.07.1841–19.03.1882) talumuuseum ja hauaplats.

Kurgjal on taastatud karjalaut, pais, jahu- ja saeveski, suur saun-elamu ja viljapuuad. Sissesõidutee ääres asub Jakobsonide perekonnakalmistu.

Ilm oli vihmane ja jahe, kuid see ei olnud sugugi häiriv, sest just nii ongi sügis oma ilude ja võludega originaalne. Talumuuseumi jõudes oli selline tunne nagu oleksime jõudnud aastasse 1874, mil Jakobson ostis Vändras asuva Kurgja talu ja kavatses teha sellest näidismajapidamise. Meid ootas rõõmsameelne giid, kes andis põhjaliku ülevaate C. R. Jakobsoni elu- ja tegevusest. Kuigi kooliajal on õpitud erinevate suurmeeste elulugusid, oli Kurgjal veedetud päev endalegi üks harivamaid. Peab sügava kummardusega tunnustama, et Jakobson oli ärkamisaja tähtsaim ühiskonnategelane, publitsist, kirjanik ja pedagoog. Märkimisväärne on ka see, et tema nime kannavad Torma kool ja Viljandi C. R. Jakobsoni gümnaasium.

Sõbraliku seltskonna eestvedajaks oli

Ave Pappe, kes on ühtlasi ka projekti autor. Väga suured tänusõnad koostöö eest kuuluvad bussijuhtile Rein Möllerile, kes rõõmsameelselt meiega kõik kohapealsed üritused kaasa tegi.

Taolised üritused toovad noortele lähemale selle, mis on olnud meie väikese rahva ajaloo ülisuur. Kaasas olid ka vene noored ja nad kuulasid ja vaatasid väga suure huviga, mida ajalool neile pakkuda oli. Kui algul giid küsis, kas keegi teab ka, mis mees see Jakobson on, vastas üks noormees, et jah, tähtis mees on, ta on rahatähe! Kindlasti peale sisukat õppepäeva teab see noormees juba märksa rohkem. Ta sai teada, et peale selle kõige suure, mida Jakobson oma lühikese elu jooksul suutis teha ja korda saata, oli ta eesti hariduse üks suurimaid arendajaid. Tema kõrgetasemelised uuenduslikud kooliõpikud mõjutasid suuresti Eesti rahvakooli ja pedagoogika arengut. 1867. aastal ilmus temalt “Uus Aabitsaraamat, kust viiekümne päevaga lugema ja kirjutama võib õppida”. Samal aastal andis Jakobson välja ka teise õpiku - “Kooli Lugemise raamatu” I osa (II osa 1875, III osa 1876). See ilmus 40 aasta jooksul trükiti tervelt 15 korda! Lugemikes püüdis ta õpilasele luua “tervet ja korralist pilti kõigest maailma elust

Kurgjal rehetoa ees tegi projektiseltskond ühispidi

Foto Kairi Kroon erakogust

ja olemisest”. Need sisaldasid näiteid rahvaluulest ja eesti kirjandusest, lugusid eri maade loodusest, geograafiast, kodu- ja ajaloo ning poliitikast.

See loetelu oleks vist lõputu, kuid siin-

kohal jääbki võimalus kõigil huvilistel külastada raamatukogu ja kindlasti leiata omale hallideks sügisõhtuteks väärt lugemist, kasvõi sirvides Jakobsoni elulugu!

Kairi Kroon

JÄRJEJUTT

1500 kilomeetrit purjede all

IV osa

Järgmiseks öhtuks jõudsi- me väikestele Taani saarele Christiansöle.

Saar oli endine vangisaar, kus oli palju kahureid ja kivimüüre. Kogu saare võis läbi käia umbes veerand tunniga. Öhtul toimus meil väike võistlus Euroopa riikide tundmise alal. Tuleb tunnustada, et me kaaslased olid EU riikides päris palju ringi reisinud, kuid see-eest olid eestlased ainukesed, kes olid Lätis käinud. Öö veetsime ankrus. Kell neljakuusime sadamast. Oli teise vahetuse kord valvet pidada. Õnneks meie sinna ei kuulunud ja saime rahulikult magada.

Järgmised paar päeva veetsime merel, kasutades ära head tuult. 27. juulil saabusime Rootsile kuuluva Gotlandi saare pealinna Visbyse. Esimese asjana läksime jäätist ostma. Peale seda tutvusime linnaga, mis oli just nagu loodud meiesugustele turistidele.

Pärastlõunal kasutasime vaba aega ja küsisime vis-bylastelt, mida nemad teavad Eestist. See nägi välja nii, et käisime kaameraga ringi käies vastutulevatel võõrastel küsimuse: *What do you know about Estonia?* (Mida teate Eestist?) Tulemuseks võib öelda, et peaksime oma riiki veel kõvasti reklaamima. Öhtu sisustasime riikide tutvustamisega, kaerajaan ja kungla-

rahva tantsimisega. Hiljem mängisime jalgpalli. Meie võistkonda kuulusid ka kapten ja esimene abi, kuid kahjuks kaotasime. Võitis Janno ja Kirki võistkond. Pärast seda läksime määkema seltskonnaga sadama juures asuvasse lõbustusparki. Päeva lõpetasime saksaliike seltskonnangudega.

Järgmine hommik oli tõeliselt kaunis: päike sil- lerdas ja taevast polnud ühtegi pilveriba. Alustasime 60 tunnist sõitu Riia poole; nende tundide jooksul kogesime tõsist tormi, tuli ette ka „kalade söötmist“ meie poiste poolt. Päästevestid, mida me pidime iga öö kandma, olevate trossidega, kinnitasime end teki külge. Torm oli päris tugev, vesi tuli väiksemal laeval üle ääre ja asjad liikusid kõõgis ringi oma-pead.

30. juulil, kella 5 paiku hommikul jõudsi Riiga. Päeval käisime parlamendihoonet, igavat noortekeskust ja okupatsioonimuseumi vaatamas. Kui kapten Christoph oli meile andnud natuke raha, läksime Riia rahvusrestorani sööma. Vahepeal kohtasime meie oma poliitikuid Laari ja Paltsi, kes, nagu hiljem selgus, peatusid meiega ühes dokis. Öhtu lõpetasime grillipeoga ja kell 12 asusime teele kodumaa – Saaremaa poole.

Sirle Trestip, Küllike Kütt, Janno Oja

Vabatahtlike koolitusseminar Iirimaa

9.–12. septembrini viibisin koolitusseminaril Iirimaa Maynoothis. Koolitusel nimega “Puzzled”, mille teemaks oli EVS ST (European Voluntary Service) s.t lühiajaline vabatahtlik teenistus teistes riigis.

Koolituse eesmärk oli: tutvuda lähemalt EVS programmiga; tugevdada suhteid MTÜ Tapa Lastekaitse Ühingu ja Soome Naantali Lastekaitse Ühingu vahel; leida uusi rahvusvahelisi partnereid, kellega koos teha noorsoovahetusprojekte ja EVS programmis osaleda.

Koolituse rahastaja oli programm Euroopa Noored. Eestist osales peale minu veel Eesti Puuetega Inimeste Kojast Ingrid Põldemaa. Kokku oli koolitusel 11 riigi noorsootöötajat, kelle põhiline sihtgrupp on erivajadusega noor (Euroopa Noored tähenduses erivajadusega noor vt www.euroopa.noored.ee).

Mis on EVS? See programm võimaldab 18–25 aastasel noorel elada 6–12 kuud välismaal, töötades seal vabatahtlikuna erasektoris – noortekeskuses, sotsiaaltöösutuses, looduspargis vm.

Euroopa Vabatahtliku Teenistuse projektides teevad koostööd kolm partnerit, kellest igaal on oma roll, ülesand ja vastutus. Vabatahtliku teenistuse projekt ei saa toimuda, kui üks kolmest osapoolast on puudu või kolmepoolne koostöö mingil põhjusel puudulik.

Vabatahtlikuks võib olla iga alaliselt Eestis elav 18–25-aastane noor, sõltumata tema hariduslikust taustast, töövõi vabatahtliku tegevuse kogemusest ning keeleoskusest.

Saatev organisatsioon on vabatahtliku kodumaa tegutsev mittetulundusühing või avalik-õiguslik asutus, mis on vabatahtlikuga ühel või teisel moel seotud. Saatev organisatsioon on vabatahtlikule tema teenistuses ettevalmistamisel ja selle ajal toeks ning vastutab projekti eest.

Vastuvõttev organisatsioon võib olla mittetulundusühing või asutus, mis on huvitatud teisest riigist pärit vabatahtlike vastuvõtmisega oma organisatsiooni tegevusse lisaväärtuse toomisest ja on võimalised vabatahtlike eest hoolt kandma vastavalt Euroopa Vabatahtlikus Teenistuses ettenähtud põhimõtetele. Vastuvõtva organisatsiooni kohustuste hulka kuulub: 1. vabatahtliku majutuse ja toitlustuse korraldamine; 2. vabatahtlikule igapäevase töö ja tegevuse planeerimine organisatsioonis vabatahtliku võimetele ja huvidele vastavalt; 3. vabatahtlikule keeleõppe korraldamine; 4. vabatahtlikule erilase väljaõppe ja koolituse korraldamine; 5. vabatahtliku pidev toetamine ja nõustamine töölalastes küsimustes selleks ettevalmistatud juhendaja poolt; 6. vabatahtliku pidev toetamine ja nõustamine kultuurilistes ja emotsionaalsetes küsimustes selleks ettevalmistatud tugiisiku (mentori) poolt; 7. ettevalmistatus võimalikeks kriisilukordadeks.

Koordineeriva organisatsiooni ülesanne on olla toeks kohalikele vastuvõtivatele organisatsioonidele ja vabatahtlikele, kandes hoolt nii projekti administratiivse külje kui

Ene Augasmägi (paremal) ja Ingrid Põldemaa said Iirimaa tutvavaks Taani noorsootöötaja Raymond Andersoniga (keskel).

Foto Ene Augasmägi erakogust

ka koolituse korraldamise eest.

Programmi Euroopa Noored eesmärgiks on kaasata ka neid noori, kel ühel või teisel põhjusel on vähem võimalusi rahvusvaheliste kogemuste saamiseks (nt tervislikel põhjustel, sotsiaalsetel põhjustel jne).

Tapa linnavalitsus osaleb Euroopa Noorte programmis “Vabatahtlik teenistus” vastuvõtva organisatsioonina ning esimesed kaks vabatahtliku võetakse vastu 2004. aasta detsembris Poolast ja Saksamaal, kes läbivad pikaajalise vabatahtliku teenistuse sotsiaalsfääris. See annab kindlasti juurde Tapale uut lisaväärtust. Noored saavad vahetult suhelda välismaa noorega ja avardada oma maailmapilti. Vabatahtlik toob kaasa endaga uued mängud, jutud, energiat ning eeskujut kohalikele noortele. Vabatahtlik näitab, et on olemas vabatahtlik tegevus. Kindlasti annab see motivatsiooni noortele võõrkeelt õppida.

Kellel tekis huvi vabatahtlikus teenistuses osaleda, kas siis vastuvõtva või saatva organisatsiooniga või vabatahtlikuna ise osaleda mõnes riigis võib julgelt ühendust võtta minuga meili teel ene.augasmagi@tapa.ee ja teavet leiab teema kohta internetist www.euroopa.noored.ee

Ene Augasmägi

LINNAVALITSUSE ISTUNGID

14. september 2004

– Määrati projekteerimistingimused Kalevi 31 elamu projekteerimiseks.

– Määrati maa ostu-müügihind korteriomandi seadmiseks aadressil Pikk 22.

– Otsustati täiendavate sotsiaaltoetuste maksmine.

– Anti massiürituse luba EMV 5. etapi ja VASK Plekiisus veteraanide karikavõistluse veoautokrossi korraldamiseks 10.10.2004.

– Eraldati toetusi sporditegevuseks.

– Otsustati taotleja munitsipaalomandisse korteriomand aadressil Paide mnt 65-2.

21. september 2004

– Otsustati linnavara, asukohaga Valve 30, kasutusse andmine MTÜ-le Tapa AUDSi Ennetus-Narkonõustamiskeskusele.

– Kinnitati sihtotstarbeliste eraldiste lisamine eelarvele.

– Kinnitati koolitoetust ja koolitoidutoetust saavate õpilaste nimekirjad.

– Määrati hooldaja ja hooldusprekondi.

– Väljastati ehitusloa AS-le Eesti Raudtee laoplatši ehituseks Hommiku pst 31 ja RR Lektus AS-le varumislao laiendamiseks Kauba tn 3.

– Anti kasutusluba majandushoonele Kooli tn 7.

– Kinnitati ostueesõigusega maa erastamise tingimused aadressil Valgejõe pst 6, Lembitu pst 3.

– Määrati korteriomandi seadmine aadressil Kesk 3 ja maa erastamine korteriomandi seadmiseks aadressil Eha 18, Uus 10, Uus 12.

– Eraldati raha Tapa spordiklubi-le saalihoki meeskonna toetuseks.

28. september 2004

– Otsustati alaealise perekonnanimemuutmine.

– Kinnitati toimetulekutoetuse maksmine septembrikuus summas 89 698 krooni.

– Otsustati hooldekodusse paigutamise.

– Määrati hooldaja.

– Määrati projekteerimistingimused Kauba tänava side rekonstrueerimiseks.

– Eraldati toetusi.

Kõikide Tapa linnavalitsuse ja -volikogu õigusaktidega saab tutvuda linnaraamatukogus ja alates 1. jaanuarist 2002 vastu võetud õigusaktid on tutvumiseks linna koduleheküljel <http://ns.tapa.ee>.

Toidukaupade hinnad Tapa kauplustes

seisuga 27. september 2004

Nimetus/Ühik	Kauba- maja	Kaubandus- keskus	Säästus- market
Kartul/kg	4,90	2,90	4,45
Värske kapsas/kg	5,90	3,40	3,70
Porgand/kg	13,80	4,40	5,70
Kaalikas/kg	–	4,80	5,30
Peet/kg	–	4,50	5,40
Mugulsibul/kg	4,90	3,90	4,90
Paprika/kg	14,90	16,80	19,90
Tomat/kg	14,90	12,40	13,50
Kurk/kg	24,90	18,40	17,90
Õun/kg	7,90	5,40	6,50
Pirn/kg	10,90	9,40	10,70
Ploom/kg	6,90	5,80	6,90
Viinamari/kg	18,90	16,80	16,90
Banaan/kg	15,90	12,40	12,70
Arbuus/kg	6,50	3,40	3,50
Piim 2,5% 1l/pk	6,50	5,30	5,70
Keefir 2,5% 1l/pk	7,90	7,10	7,20
Hapukoor 20% 500g/pk	8,90	6,90	7,70
Vahukoor 35% 200g/pk	6,90	6,40	6,50
Kohupiim 250g/pk	8,90	9,20	8,50
Joogijogurt 1l/pk	12,90	11,80	11,90
Suhkur/kg	13,90	13,80	14,90
Nisujahu/kg	4,90	4,60	4,65
Riis/kg	12,50	9,80	10,90
Manna/kg	6,90	6,80	6,90
Tatar/kg	10,90	9,80	9,90
Hirss/kg	7,90	9,60	–
Odrakruup/kg	4,90	4,80	5,90
Kaerahelbed/kg	7,90	7,80	9,80
Hernes/kg	6,90	6,80	6,50

Hindade võrdlemise lihtsustamiseks on pakendatud köögiviljadel välgatoodud ühikuhind s.o 1 kg hind. Näiteks oli kaubamajas müügil porgand 0,5 kg pakendis hinnaga 6,90 pakk. Seega kilo hind on 13,80. Kui kaupluses oli müügil mitu sarnast toodet erinevate hindadega, siis on märgitud odavam hind.

Ülevaate koostas Helle-Anne Org

Helle Vahersalu juubelinäitus

15. septembril avas Tartu Kunstimajas oma juubelinäituse maalikunstnik Helle-Reet Vahersalu.

Kunstiringkondades "Tapa kunstnikuks" tituleeritud autor on näitusega "Rooste" pöördunud tagasi oma juurte juurde. Tapalt pärit ja lapsepõlve Tapal veetnud kunstnikku on inspireerinud raudtee oma päevinäinud mitmekesisusega – lapsena meelde jäänud helid, lõhnad ja pildid on andnud tõe huvitava kompositsioonide tekkeks lõuendil.

Helle Vahersalu on öelnud, et Tapa kunagine ilus raudteepiirkond, mis näeb täna üsna väsinud välja, muutub aastatega tema jaoks aina huvitavamaks. Tartu Kõrgema Kunstikooli Maalingute osakonna õppejõuna töötav kunstnik purustas oma näituse

Helle-Reet Vahersalu oma juubelinäituse avamisel

Foto Peeter Kald

avamisüritusega kohaliku külastajatekordi. Kohale oli tulnud hulgaliselt sõpru, sugulasi, nii praeguseid kui endiseid õpilasi

ning muid tähtsaid kunstiniimesi. Näitus on avatud kuni 4. oktoobrini.

Liina Kald

Haruldane telegramm Eesti Vabariigi väljakuulutamisest

Eesti tuntud ajakirjanik, Tapal sündinud ja siin lapsepõlve veetnud, Hari Treial andis Tapa muuseumile oma tädiilt saadud Eesti Vabariigi väljakuulutamisel laialisaadetud telegrammi originaalteksti 1918. aastast.

H. Treiali tädi Rozalie Adele Treial (Oa) sündinud 1895, surnud 1990, elas 1918. aastal Tapal Ambula mnt 3 ja töötas telegrafistina Tapa raudteejammas. Ta kirjutas Tallinnast (Pärnust) tulnud Eesti Vabariigi väljakuulutamise "Manifest kõigile Eestimaa rahvastele" morsetekstist ühe eksemplari kirjakeeles ka enda jaoks kuele

telegrammiblanketile ja säilitas need. Telegrammide endale kirjutamine oli rangelt keelatud. Õnneks pole okupatsioonitajal blankettide peitmine neile kahju teinud.

Siinjuures lühike selgitus ajaloost. 19. veebruaril 1918 moodustati erakorraliste volitustega Eesti Päästekomitee, kuhu kuulusid Konstantin Konik, Konstantin Päts ja Jüri Vilms (Tapal J. Vilmsi nimeline plats kaubanduskeskuse ees).

Koostati Iseisvusmanifest, milles nimetati Eestit esmakordselt iseseisvaks demokraatlikuks vabariigiks. Põhikoostaja oli Ju-

han Kukk. Manifesti kiitis heaks Maapäeva Vanematenõukogu, kes otsustas kasutada ära venelaste lahkumise ja sakslaste saabumise vahele jäävat aega selleks, et haarata võim ja kuulutada välja Eesti Vabariik.

23. veebruari õhtul loeti Pärnus Endla rõdult esmakordselt Manifest Eestimaa rahvastele avalikult ette. Iseisvusmanifesti esialgsed trükivariandid on dateeritud 21. veebruaril, manifesti ametlik tekst on dateeritud 24. veebruaril 1918, ilmus ka Riigi Teatajas nr 1 1918.

Harri Allandi

Kelle mure on linna heakord?

Iga inimene peab oma kodu kõige paremaks ja ilusamaks. Keegi meist ei taha, et selle kohta midagi halvustavat öeldakse.

Nii tunneme ka väga puudutatuna kui keegi ütleb Tapa linna kohta, et siin küll elada ei tahaks, sest linn on nii räpane. Sellist arvamust kuuleb võrdlemisi tihti. Meil käib linnas palju külalisi ja nad pole oma arvamuse avaldamisega sugugi kitsid. Öeldakse otse meile ja räägitakse kodus sõpradele. Igatahes reklaam meie linnale missugune!

Proovime end panna külalise osasse ja vaadata meie kodulinna tähelepanelikumalt kui tavaliselt oleme harjunud. Teeme väikese ringkäigu südalinna – keskvalja ümbruses. Seal toimusid umbes poolteist kuud tagasi linnapäevade üritused, just seal käis kõige rohkem külalisi. Mida me siis pakusime neile vaatamiseks?

1. Mai pst ääres hakkavad kõigepealt silma kolm "arhitektuurimälestist", mis seal oma kordumatus ilus seisavad. Need on majad nr 8, 12, 12a. Majad seisavad juba ammu tühjalt, aknad on katki pektud. Ühel majal on lisaks katketele akendele juba katust ja seinu lammutamas käidud. 1. Mai 12a asuvas majas oli varem taara vastuvõtopunkt. Mitu kuud tagasi toimus seal tulekahju. Koristamisega pole keegi vaeva näi-

nud, sest varem seisavad seal veel praegugi. Terve rida tondilosse. Vaatamisväärsusi korraga kui palju!

Üle tänava veidike maad edasi on ilus ja uhke vastremonditud muusikakoolihoone. See on tõesti kena. Enne linnapäevi jõuti isegi hooneesine kõnniteelõik valmis teha. Sõidutee sai seal ka uue asfaltkatte. Kõik oleks nagu korras, aga ei ole. Midagi peab ikka korras ära olema, kohe kuidagi teist ei saa. Otse ilusa hoone seinaga ääres vedelevad tühjad lillekastid, samas kõrguvad rohtukasvanud rämpsuhunnikud. Algul tundus, et jõutud linnapäevadeks valmis, tööd oli palju. Nüüd on poolteist kuud möödunud, aga pilt ikka sama. Teiselpool maja kõrgub ammast aega veel mingi hunnik, selline must. Aga võib-olla see polegi korralagedus, vaid hoopis uus haljastustrend Tapal?

Muusikakooli taga asub laste mänguväljak. Lastel pole seal kull midagi teha. Plats ise on räpane ja koristamata. Maas vedeleb iga-sugust prahti. Jätkuvalt on see koertega jalutamise koht – tõendeid vedeleb maas hulgaliselt. Jääb üle oodata järgmisi valimisi, siis on lootust, et mänguväljakud korda tehakse.

Jouamegi ringiga turuplatsile. See on Tapa linnas nii kuum koht, et sellest ei saa üle ega ümber.

Paistab, et turul kehtivad omad seadused, sest kord puudub seal täielikult. Lubadused turu territoorium korda teha ja piirdead ehitada on jäanudki ainult lubadusteks. Praegu kohtab turul ka missuguse kauba müüjaid, mis sellistes tingimustes on keelatud. Kontroll aga puudub. Plats ise on koristamata. Pilgeni täis prügikastide kõrval vedelevaid prahihunnikuid.

Tuleme nüüd turuplatsilt ära ja liigume edasi. Pikk tn 12 maja esine on kenasti korda tehtud. Jällegi midagi paremuse poole. Sama maja ees tegutsesid enne linnapäevi usinald lapsed. Nad tegelesid hoolega haljasala kordateemisega – kühveldasid mulda laiali, rehtisid jne. Valmis said.

Ja veel viimane tähelepanek. Laste poolt rajatud haljasalal lokkab praegu umbrohi. Pärast linnapäevi pole keegi seal midagi teinud. Umbrohtu kasvanud platsil üle tee asub tankla. Vaadake, milline on seal muru!

Ongi ring täis. On ju mida külalistele näidata? Linnakodanikena oleme huvitatud linna heakorrale eest vastutajate selgitustest. Tahame teada konkreetset vastust tekinud olukorra põhjuste kohta. Kelle tegemata töö tulemus see on? Mida olukorra parandamiseks ette võetakse?

Helle-Anne Org

Eelolev hooaeg spordikeskuses

Koos sügise saabumisega algas ka spordikeskuses aktiivsem tegevus. Esimesed võistlusedki juba peetud.

Eelmisel nädalavahetusel pidasid oma esimese kodumängu SK Tapa käsipallurid. Toimus ka noorteturniir saalihokis, kus Jäned ja Jõgeva noortele pakkusid konkurentsi kaks meeskonda Soomest. Kuupäevaliselt on paigas SK Tapa käsipallurite kodumängud Eesti meistri- ja esiliigas, samuti noorte käsipallurite ja maadlejate turniirid.

13. oktoobril kell 18 on korvpallihuvilistel järjekordselt võimalus kaasa elada Eesti meeste karikavõistluste veerandfinaalile. Kohtuvad paaride TTÜ/A. Le Coq – Ehitus-

tööriist ja Audentese Ülikool – Tallinna Kalev võitjad. Läbirääkimised võistluste korraldamisest on käimas võrkpalli ja saalihoki alaliitudega.

Praegu on spordikeskus avatud esmaspäevast reedeni 8–22, laupäeval 11–19 ja pühapäeval 12–20, mil igal huvilisel on võimalus mängida lauatennist, kasutada jooksurada ja jõusaali. Spordikeskuse teenuste hinnakiri on jäänud samaks, täpsemat infot saab nii meie telefonidelt 327 7900 (administraator), 327 7999 (juhataja) kui ka kodulehelt: <http://www.tapa.ee/spordikeskus>

Toredat ja sportlikku sügist!

Riho Lööper

Sportimisvõimalustest Tapal

Viimasel ajal on küsitud sportimisvõimaluste kohta Tapal. Teen väikese kokkuvõtte SK Tapa pakutavatest võimalustest. Kui leiata altpoolt midagi huvipakkuvat, võtke julgelt ühendust treeneritega antud telefoninumbritel.

Sportialad ja treenerid

Käsipall:

Mare Neps tel 5666 9196 – naised, tüdrukud kõik vanuseklassid

Elmu Koppelmann tel 5626 7181 – esindusmeeskond, poisid 1990.–91. aastal sündinud, poisid 1996. aastal ja hiljem sündinud

Aron Jaanis tel 510 2461 – poisid 1992.–95. aastal sündinud

Käsipallurid treenivad Tapa spordikeskuses

Kreeka-roma maadlus:

Allan Vinter tel 528 7800 – täiskasvanud ja gümnaasiumiealised, eestikeelsed algajad ja

põhikooliealised

Sergei Sahn tel 5568 4008 – venekeelsed algajad ja põhikooliealised, Tapa erikooli õpilased

Nikolai Kin tel 511 7639 – tüdrukud

Maadlejad treenivad Tapa spordikeskuse maadlusaalis.

Jalgpall:

Aleksei Alteberg tel 5568 3731 – mehed, poisid 1989.–91. a sündinud, poisid 1992. aastal ja hiljem sündinud

Jalgpallurid treenivad Tapa staadionil ja spordikeskuses.

Kergejõustik:

Alo Relli tel 504 7295

Kergejõustiklased treenivad Tapa gümnaasiumi staadionil ja spordikeskuses.

Allan Vinter

Soomest kaks esikohta

SK Tapa käsipallitüdrukud käisid treener Mare Nepsi juhtimisel võistlemas Helsingis Dicken Cupil.

Sarnane reis on hooaja alguseks olnud meie käsipalluritele juba aastaid. Seni on saadud teisi ja kolmandaid kohti, ning vahel ka tahapoole jäädud, kuid esikohta pole varem saadud. Seekordne võistlus läks aga igati tükkesse, esikoha said mõlemad võistelnud võistkonnad, nii A- kui ka C-vanuseklassis.

A-vanuseklassis osales kuus võistkonda. SK Tapa kogus kolm võitu ja kaks viiki ning

sai kokku 8 punkti. 7 punktiga järgnesid Sparta IF ja KyIF. Teiseks tulnud Spartat võideti 13:12. C-vanuseklassis osales 10 võistkonda. Alagrupi võitis SK Tapa täiseduga ning jõudis poolfinaali, kus vastaseks Sparta IF. 8:6 võiduga lunastasid finaalkoha Tapa tüdrukud. Finaalis kohtuti Helsingi IFK-ga. Tasavägise finaali suutsid 6:5 võita tapakad.

Loodame, et tüdrukud suudavad võidulainel püsida ka peatselt algavatel Eesti karika- ja meistrivõistlustel.

Allan Vinter

ÜKS PILT

Esmakordselt jõudis "Laulge kaasa" meeskond Tapa linna. Külakostiks töid tegejad kaasa suurepärase Silvi Vraidja ja Rakvere teatri näitleja Toomas Suumaneni. Ühislaulmist juhtis Reet Linna. Saade on ETV-s kavas 2. oktoobril kell 20.30, kordus 9. oktoobril

Foto Heiki Vuntus

Eesti Sotsiaalprogrammide Keskus teatab

Eesti Sotsiaalprogrammide Keskus on alustamas Eestis esmakordselt toimuva koolitusega. Selle eesmärgiks on pakuda teoreetilisi ja praktilisi baasteadmised inimestele, kes soovivad edaspidi tegeleda vägivaldsete meeste rehabilitatsiooniga.

Koolitusele oleme kaasanud laialt tuntud eksperte Põhjamaadest ja Eestist, kel on pikaajaline kogemus kokkupuutest perevägivalla teemaga. Koolituse tulemusel soovime luua esimese meeste grupi Tallinnasse ja võimalusel analoogsed grupid ka üle kogu Eesti.

Perevägivalla all kannatavate naiste tugigruppide võrgustik tegutseb Eesti Sotsiaalprogrammide Keskuse eestvedamisel edukalt juba teist aastat. Inimeste teadlikkus ja suhtumine perevägivaldale kui sotsiaalselt aktsepteerimatu nähtusse on jõudsalt arenemas ning seetõttu leiame, et kätte on jõud-

nud aeg tegeleda ka perevägivalla teise osapoollega.

Koolitusele ootame osalema eelkõige psühholoogi haridusega inimesi, kes on motiveeritud tegelema peres vägivaldsete meestega. Koolitusel osalemiseks tuleb täita registreerimisvorm ja saata see koos CV-ga e-mailile: espk@hot.ee või faksida 662 55 96. Koolitusel osalejate arv on piiratud. Kõigile registreerunutele antakse 20. oktoobriks teada, kas nad on koolitusprogrammi lülitatud.

Koolitusprogramm on osalejatele tasuta, kuid esimesel koolituspäeval kogutakse osalejatelt 7- päevase koolituse kohvi-pauside eest tasu 200 krooni.

Margus Salumets, projektjuht, tel 518 3863

Katri Tammekand,

Eesti Sotsiaalprogrammide Keskuse juhataja, tel 501 5141

TEATED - KUULUTUSED - TEATED - KUULUTUSED

Müüa saetud ja lõhutud küttepuid
200 kr/m³ koos transpordiga.
Tel 5665 2463

Ostan Tapal või selle lähimbruses

kaks odavat elamispinda
tel 5623 3611 või 601 0161

Tapa linnavalitsus teatab

DETAILPLANEERINGU

ALGATAMI SEST

aadressil Õie tn 3

Avalikustamise

koosolek toimub

2. oktoobril kell 15

Tapa linnavalitsuses

III korral (Pikk 15)

Detailplaneering on

avalikustamiseks välja

pandud linnavalitsuse

II korral.

Lisainfot saab saavsta

arengu osakonnast.

EAKAD SÜNNIPÄEVALAPSED

Alvine Kroon	01.10.1909	95
Allide Mäe	04.10.1914	90
Linda Pobel	14.10.1914	90
Olga Reidla	23.10.1914	90
Olga-Theophilie Raam	15.10.1916	88
Zinaida Leonard	01.10.1918	86
Heino Uustani	17.10.1918	86
Linda Annula	03.10.1920	84
Jevgenia Štšerbakova	11.10.1920	84
Natalja Leštšuk	15.10.1920	84
Elizaveta Tsareva	23.10.1921	83
Elmar Alviste	28.10.1921	83
Mihhail Pavljuk	06.10.1922	82
Elizaveta Videvik	19.10.1922	82
Linda Luuk	27.10.1922	82
Laine Mäearu	16.10.1924	80
Zinaida Drozdova	18.10.1924	80
Anna Vorontsova	22.10.1924	80
Ilse Rehelem	28.10.1924	80
Nikolaj Borovskij	08.10.1929	75
Beanita-Marjetta Urbaneil	11.10.1929	75
Elmar Kallau	14.10.1929	75
Arkadi Mihkelson	17.10.1929	75
Helju Laansalu	22.10.1929	75
Maria Kharlamova	23.10.1929	75
Andrei Berezin	27.10.1929	75
Juri Razumenko	02.10.1934	70
Linda-Endla Valdma	05.10.1934	70
Elgi Tammar	16.10.1934	70
Elsi Udumäe	16.10.1934	70
Esta-Astrid Veeroja	28.10.1934	70

UUED LINNAKODANIKUD

Elisa Lampe 03.09.2004

Markus Nõlvak 05.09.2004

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Stanislav Moltšanov 06.08.1958 - 16.09.2004

Leo Viibre 23.03.1939 - 21.09.2004

Tapa linna ajaleht Sõnumed Roheline tn 19, Arenduskoda
Lehe tellimine ja üldinfo – tel/faks 322 0026.

Ajalehte saab lugeda – www.tapa.ee/arenduskoda/ajaleht,
e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee

Toimetaja Heiki Vuntus – tel 322 0026, mobiil 5648 5208

Küljendaja Liina Kald – tel 322 0023, mobiil 528 7998

Trukitud trükikoja Agur – Pikk 16, Rakvere, tel 322 3999

Trukiarv 600. Leht ilmub kaks korda kuus.

Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19, E–R kella 9–16.

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse

huvides toimetada ning lühendada. Hoidmaks ära

arusaamatusi peab lehematerjal olema toimetuses

hiljemalt lehe ilmumise nädala teisipäeval kell 10.